

Zwak en sterk, samen één kerk!

• door Gerhard Westerman

Romeinen 14:1-15:7

‘ZIET, HOE GOED EN HOE LIEFLIJK IS HET, ALS BROEDERS OOK TEZAMEN WONEN.’

(Ps.133:1)

Wie ook maar een klein beetje op de hoogte is van de kerkgeschiedenis, weet hoe moeilijk het is geweest om als gelovigen in eenheid samen te komen. Het is een beetje kort door de bocht, maar we kunnen zeggen dat er tot aan Luther officieel maar één kerk was, de rooms- katholieke; het protestantisme maakte aan die ‘eenheid’ een einde. Maar daarmee hield het niet op, het was nog maar het begin. Calvijn en Zwingli hadden ieder weer een eigen visie op kerk-zijn en kwamen al gauw afzonderlijk samen. Later ontstonden naast de staatskerken de evangelische gemeenten in al hun diversiteit, en met het ontstaan van allerlei vormen van huisgemeenten is het einde van de verdeeldheid zeker nog niet in zicht. Uit de brief aan de Romeinen, waarvan Paulus de schrijver is, weten wij dat hij het verlangen had om Rome te bezoeken. Dat verlangen om de gemeenten in Rome te bezoeken werd wellicht nog versterkt door het feit dat hij gehoord had van problemen onder de gelovigen daar (Rom.14). De verschillen die er waren, konden een aanleiding tot scheuring zijn en dat wilde de apostel voorkomen. De gemeente bestond nog niet lang; op het moment dat hij deze brief schreef misschien vijftwintig jaar. Joden die Jeruzalem bezocht hadden en het evangelie hadden gehoord door de prediking van de apostel Petrus en tot bekering waren gekomen, waren teruggekeerd naar Rome en op die wijze was vermoedelijk de gemeente in Rome ontstaan (Hand.2:10). Later kwamen daar ook nog Griekse gelovigen bij, mensen uit de volkeren, en dat gaf aanleiding tot wrijving. Elke gemeente, ook de onze, bestaat uit een diversiteit van mensen met een verschillende culturele achtergrond en maatschappelijke positie. Paulus spreekt ook nog over ‘zwakken’ en ‘sterken’ in het geloof, geestelijke en ongeestelijke gelovigen en kinderen en volwassenen in het geloof (Rom.14:1, 15:1; 2Kor.3:1; 1Kor.3:1; Heb.5:14). Verder kunnen we denken aan slaven en heren, rijk en arm, enz. Een bonte mengeling, en probeer daar maar eens een eenheid van te maken zonder dat dat ten koste gaat van de individualiteit van de gelovige! Om een goed samengaan te verzekeren, gaf Paulus richtlijnen of principes die bruikbaar zijn voor elke situatie en in alle tijden, om een samengaan mogelijk te maken. Hij gaf er zes, en hoopte dat, als de gelovigen in Rome zich daaraan zouden houden, de problemen zouden verdwijnen.

Laten we maar eens zien welke deze zes richtlijnen zijn en er ons voordeel mee doen in de gemeente waar God u en mij heeft geplaatst.

1. Ben ik overtuigd van mijn doen en laten? (14:1-5)

‘Ieder zij in zijn eigen denken ten volle verzekerd’

In deze verzen gaat het over eten en het houden van speciale dagen. Het houden van wetten met betrekking tot het eten van voedsel was voor de gelovigen uit de Joden heel normaal (Lev.11:1-47; 7:22-27). Voor de gelovigen uit de heidenen was er geen enkel probleem, ‘vlees is vlees’ was hun devies (vgl. 1Kor.8 en 9). De ‘zwakken’ aten alleen groenten (vegetarisme), de anderen aten alles, maar ze moesten verdraagzaamheid tonen in elkaars overtuiging. De apostel Paulus schrijft later aan de gelovigen in Korinthe: ‘Alles is geoorloofd, maar niet alles is nuttig. Alles is geoorloofd, maar niet alles bouwt op. Laat niemand het zijne zoeken, maar dat van de ander’ (1Kor.10:23-24). We mogen de andere gelovige niet minachten, noch oordelen over wat hij eet of niet eet. Maar dat geldt niet alleen voor het gebruik van voedsel, maar ook als God bijvoorbeeld met iemand een andere weg gaat dan ons goed lijkt. De Heer Jezus zei tot Petrus: ‘Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom, wat gaat het jou aan? Volg jij Mij’ (Joh.21:22). Ik heb een ander niet te oordelen of te minachten, maar moet die ander hoger achten dan mijzelf (Fil.2:3-4).

Stel je het maar eens voor: Joden die eeuwenlang de sabbat hadden gehouden konden niet begrijpen dat gelovigen uit de heidenen zich daar niet aan hielden. De zgn. christelijke zondag bestond nog niet, die is er eerst gekomen onder keizer Constantijn de Grote, die deze in 321 na Christus invoerde. De eerste gelovigen kwamen samen op de eerste dag van de week (Hand.20), maar dat wil niet zeggen dat die dag een dag was waarop niet werd gewerkt, zeker niet als je slaaf was. ‘<Want> de één stelt de ene dag boven de andere dag, maar de ander stelt alle dagen gelijk. Ieder zij in zijn eigen denken ten volle verzekerd.’ (Rom.14:5). Het geweten, of het eigen besef, dient echter wel getoetst te worden aan de Bijbel en als er geen concrete geboden zijn, dienen we in gebed tot God ons geweten

te oefenen om te weten te komen wat er gedaan moet worden.

2. Wat ik doe, doe ik dat voor de Heer? (14:6-9)

'Want niemand van ons leeft voor zichzelf'

Zes keer wordt in dit gedeelte de uitdrukking 'voor of van de Heer' gebruikt. Wij zijn niet meer van onszelf, want wij zijn voor een prijs gekocht en hebben de opdracht om God te verheerlijken (1Kor.6:19). 'En voor allen is Hij gestorven, opdat zij, die leven, niet meer voor zichzelf leven, maar voor Hem, die voor hen gestorven is en opgewekt' (2Kor.5:15). In alle dingen hebben we ons dus af te vragen voor wie wij iets doen. De apostel Paulus vatte het zo kernachtig samen: '...volgens mijn reikhalzende verwachting en hoop, dat ik in geen enkel opzicht beschaamd zal staan, maar dat met alle vrijmoedigheid, zoals steeds, ook nú Christus zal worden grootgemaakt in mijn lichaam, hetzij door mijn leven, hetzij door mijn dood. Want te leven is voor mij Christus en te sterven is winst' (Fil.1:20-21). Het gaat er niet alleen om voor Wie ik iets doe, maar ook wat ik doe. Mijn houding ten opzichte van mijn werkgever zal bepaald worden door mijn visie dat ik mijn werk doe voor de Heer. Er zijn maar weinig gelovigen die hun hobby als werk hebben, en velen zouden graag iets anders willen doen maar krijgen daarvoor niet de gelegenheid. Wat denkt u van de slaven in de tijd toen de brief aan de Romeinen geschreven werd? Paulus schrijft voor de slaven het volgende: 'Slaven, gehoorzaamt uw heren naar het vlees in alles, niet als mensenbehaggers om hen naar de ogen te zien, maar met eenvoud van hart, in vrees voor de Heer. Wat u ook doet, doet het van harte, als voor de Heer en niet voor mensen' (Kol.3:22-24). 'Hetzij dan dat u eet, hetzij dat u drinkt, hetzij dat u iets anders doet, doet het alles tot heerlijkheid van God' (1Kor.10:31).

3. Zullen mijn daden stand kunnen houden in het oordeel? (14:10-12)

'Zo zal dan ieder van ons voor zichzelf rekenschap geven aan God'

Neen, wij hoeven over het doen en laten van de ander geen rekenschap af te leggen, dat mag die ander zelf doen. In Romeinen 14:10 werd al de vraag gesteld of het juist was elkaar te oordelen. Uit Romeinen 14:13 blijkt dat men dat wel deed; de woordjes 'niet langer' wijzen daar immers op! 'Laten wij dan niet langer elkaar oordelen' Dit gedeelte eindigt met de

vermelding dat 'ieder van ons voor zichzelf rekenschap zal geven aan God' (Rom.14:12). Mogen we dan helemaal niet oordelen en moeten we alle misstanden die er kunnen zijn loslaten? Neen, als er openbare zonde is in het leven van een gelovige hebben wij (en ook de Gemeente: Mat.18:18) de plicht elkaar daarop te wijzen.

Het komen voor de rechterstoel van God of Christus betekent het ontvangen van loon voor gedane arbeid en gaat niet over het ontvangen van een eeuwig oordeel of niet (2Kor.5:10). En willen we loon ontvangen, dan zullen we erop moeten toezien hoe we hier en nu bezig zijn. Laten we maar eens lezen: 'Als iemands werk, dat hij daarop gebouwd heeft, zal blijven, zal hij loon ontvangen; als iemands werk zal verbranden, zal hij schade lijden; maar hij zelf zal behouden worden, maar zó als door vuur heen' (1Kor.3:14-15).

4. Ben ik een struikelblok voor anderen? (14:13-21)

'Laten wij dus jagen naar wat de vrede en de onderlinge opbouw dient'

Zoals gezegd hebben we de ander niet te oordelen, maar we mogen onszelf oordelen of zien of er in ons leven iets is waardoor we een struikelblok voor de ander zijn. Paulus wijst ons erop om onszelf te onderzoeken of we nog in het geloof zijn (2Kor.13:5; Rom.12:2). Vergelijk dat eens met Markus 9:43-47, waar we lezen over het afhakken van je hand of voet en het uitrukken van het oog mochten die dingen je ergeren! U begrijpt dat we dit niet letterlijk dienen te nemen, maar geestelijk, door dingen waaraan we geen weerstand kunnen bieden in de kracht van de Geest weg te doen uit ons leven. Paulus is hier heel praktisch in zijn onderwijs. Het gaat over schijnbaar onbenullige zaken zoals vlees eten, of iets onreins, wijn drinken, maar in de context van joden en heidenen in één gemeente begrijpen we de moeilijkheid daarvan. Paulus schrijft aan de Korinthiërs: 'Daarom, als voedsel mijn broeder een aanleiding tot vallen geeft, zal ik in eeuwigheid geen vlees eten, om mijn broeder geen aanleiding tot vallen te geven' (1Kor.8:13). We mogen de vrijheid in Christus niet gebruiken om te zondigen. Vrijheid mag niet leiden tot bandeloosheid! De werkelijke vrijheid is datgene te doen wat God van ons verlangt, 'Want u bent geroepen, broeders, om vrij te zijn; (gebruikt) echter de vrijheid niet als een aanleiding voor het vlees, maar dient elkaar door de liefde' (Gal.5:13).

5. Doe ik dingen op grond van het geloof? (14:22-23)

‘En alles wat niet uit geloof is, is zonde’

‘Zo is dan het geloof uit het horen, en het horen door het woord van Christus’ (Rom.10:17). Daarom is alles wat ik doe en niet geground is op Gods Woord, zonde. Maar niet alleen verkeerde dingen doen is zonde, ook als we weten goed te doen en we doen het niet. ‘Als iemand dan weet goed te doen en het niet doet, voor die is het zonde’ (Jak.4:17). Daarbij denk ik aan de profeet Jona, die wist dat hij ‘goed’ moest doen aan de stad Nineve door de inwoners de prediking te brengen die God tot hem spreken zou. We weten nu hoe het gegaan is!

In vers 22 lezen we: ‘Gelukkig is hij, die zichzelf niet oordeelt in wat hij voor goed houdt’. Daarom dienen we ook voorzichtig te zijn bij twijfelachtige vragen en niet alleen te steunen op eigen inzicht. ‘Vertrouw op de Here met uw ganse hart en steun op uw eigen inzicht niet. Ken Hem in al uw wegen, dan zal Hij uw paden recht maken’ (Spr.3:5-6). Maar ook zullen we moeten openstaan voor correctie door een andere broeder of zuster.

6. Behaag ik mijzelf? (15:1-7)

‘Laat ieder van ons de naaste behagen ten goede, tot opbouwning’

Niet alleen de inhoud van deze perikoop geeft mij de overtuiging dat hij nog bij hoofdstuk 14 hoort; hij eindigt ook zoals het begon in 14:1, namelijk met de sterken en de zwakken. (We noemen dit in de theologie een ‘inclusio’. (vergelijk het woordje inclus, dat ingesloten, meegerekend betekent). Als u tot de ‘sterken’ behoort, dient u de zwakheden (niet de zonden!) van de zwakke broeder of zuster te dragen. Voorwaar een hele opdracht, maar dit behoort tot de taak van hen die geloven tot de ‘sterken’ te behoren. In 1Kor.10:31-33 schrijft de apostel Paulus deze woorden: ‘Hetzij dan dat u eet, hetzij dat u drinkt, hetzij dat u iets anders doet, doet het alles tot heerlijkheid van God. Weest geen struikelblok, voor Joden en voor Grieken en voor de gemeente van God; evenals ook ik in alles allen behaag, niet om mijn eigen voordeel te zoeken, maar dat van de velen, opdat zij behouden worden.’

In ootmoed dienen we de ander uitnemender te achten dan onszelf en niet alleen te letten op ons eigen belang, maar ook op het belang van anderen. ‘Laat die gezindheid in u zijn, die ook in Christus Jezus was’ (Fil.2:3-4).

Jammer dat Paulus, verderop in die brief, over de gelovigen

moest vaststellen: ‘allen zoeken hun eigen belang, niet dat van Jezus Christus’ (Fil.2:21).

Ons voorbeeld in alles is Christus, die in Johannes 8:29 zegt: ‘Ik doe altijd wat Hem welbehaaglijk is’. Laat die gezindheid ook in ons zijn, die ook in Christus Jezus was...!

Besluit

‘In hoofdzaken eenheid, in bijzaken verdraagzaamheid en in alles de liefde’

We weten niet met zekerheid van wie dit gezegde is; sommigen schrijven het toe aan Augustinus, anderen zien het als een gezegde van de remonstrantse kerk, maar ik geloof dat, als de christenen zich aan die principes houden en hadden gehouden in het verleden, het zeker had kunnen dienen tot meer verdraagzaamheid onder elkaar en grotere eenheid. ‘Moge nu de God van de volharding en de vertroosting u geven onderling eensgezind te zijn in overeenstemming met Christus Jezus, opdat u eendrachtig, uit één mond, de God en Vader van onze Here Jezus Christus verheerlijkt. Daarom, neemt elkaar aan, zoals ook Christus u heeft aangenomen, tot heerlijkheid van God’ (Rom.15:5-7).

